

ทัศนคติเรื่องเพศของคนไทย จากผลงานวิจัยชุดวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ ของคนไทยภาคกลาง*

สุกัญญา สุจนายา**

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อสรุปทัศนคติของคนไทยในอดีตที่มีต่อเรื่องเพศจากการวิเคราะห์วรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ของคนไทยภาคกลางและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับวัฒนธรรมทางเพศของสังคมไทย

ตำราเพศศาสตร์ของไทยได้อธิบายกำเนิดอารมณ์เพศชาย-หญิงหรือราคะต้นเหตุว่าเกิดขึ้นตามธรรมชาติเมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์ ผลการศึกษาพบว่าคนไทยมี

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “โครงการวิจัยชุดวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ของคนไทยภาคกลาง : ไขความลับเป็นความรู้” ทุนวิจัย สกว. กลุ่มงานมนุษยศาสตร์ พ.ศ.2559 โดยมีศาสตราจารย์สุกัญญา สุจนายา เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 4 โครงการ ได้แก่ “โครงการวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ในภาคกลาง : แบบเรียนเพศศึกษาของไทย” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิลักษณ์ เกษมผลกุลและนายบุญเตือน ศรีวรพจน์ “โครงการความสัมพันธ์ระหว่างตำรานรลักษณ์กับเพศศึกษา” ของอาจารย์ ดร.ชนกพร พัวพัฒนกุล “โครงการวรรณกรรมการแสดง : ศิลปะการสอนเพศศึกษาแบบราชสำนัก” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนพล ชื่นคำ และ “โครงการเพลงพื้นบ้านภาคกลาง : ศิลปะการสอนเพศศึกษาแบบชาวบ้านไทย” ของผู้ช่วยศาสตราจารย์บัวผัน สุพรรณยศ

** ศาสตราจารย์ ภาศีสมาชิกสำนักศิลปกรรม สาขาวรรณกรรมพื้นบ้าน ราชบัณฑิตยสภา ติดต่อได้ที่: maemee50@gmail.com

ทัศนคติว่าเรื่องเพศเป็นสัญชาตญาณตามธรรมชาติ ไม่จำเป็นต้องมีผู้สอน เป็นพฤติกรรมที่สร้างความสุขให้แก่ชายและหญิง หากเกิดปัญหาบกพร่องจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ตาม จำเป็นต้องแก้ไข จึงมีตำรา yasamon ไพรแทรกอยู่ด้วยในตำราเพศ

สังคมไทยให้บทบาทชายเป็นผู้นำในเรื่องเพศและเป็นผู้กระทำให้หญิงมีความสุข ตำราเพศจึงมุ่งสอนชายให้เรียนรู้ลักษณะหญิงประเภทต่างๆ เรียนรู้วิธีการเสพสังวาสด้วยท่วงท่าต่างๆ ที่คิดว่าจะทำให้หญิงพอใจ ตำราเพศศาสตร์จึงจำกัดกลุ่มผู้อ่านไว้เฉพาะกลุ่มเพศชาย

นอกจากนี้การสังวาสสำหรับชนชั้นสูงยังเป็นเสมือนพิธีกรรมเพื่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและรัฐเพราะจุดประสงค์สำคัญคือต้องการทายาทที่ดี ดังนั้น นอกจากจะพิจารณานรลักษณ์ของหญิงคู่สังวาสแล้ว ความรู้ในเรื่องโหราศาสตร์ยังถูกนำมาใช้ในการเลือกวันเวลาทำการสังวาส ตำราเพศศาสตร์จึงเปรียบเสมือนคู่มือการสังวาสของชนชั้นสูงในอดีต

แม้ว่าคนไทยจะยอมรับว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องของธรรมชาติ แต่การพูดการศึกษาหรือการสอนเรื่องเพศโดยตรงถือเป็นเรื่องน่าอาย ตำราเพศศึกษาจึงเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มซึ่งมีวิธีการอำพรางเนื้อหาด้วยรหัสอักษร การใช้ภาษาความเปรียบสัญลักษณ์และใช้คำศัพท์บาลีแทนการใช้คำไทย เพื่อลดทอนความรู้สึกลบให้หน่อยลง

คำสำคัญ: วรรณกรรมตำราเพศศาสตร์; ตำราสังวาส; ตำรานรลักษณ์;
ทัศนคติเรื่องเพศกับคนไทย

Thai People's Attitudes towards Sexual Intercourse according to the Research of Sexology Textbooks of the Central Thai People^{*}

Sukanya Sujachaya^{**}

Abstract

This article aims to summarize the attitudes of the ancient central Thai people towards sexual intercourse by analyzing the sexology textbooks

^{*} This article is part of a research project entitled "Central Thai Traditional Textbooks and Monographs on Sexology: Revealing the Secret to Knowledge" funded by Thailand Research Fund (TRF) in Humanities research field 2016. Professor Sukanya Sujachaya is a research project leader with 4 subordinate projects which are "Monographs on Thai Sexology in Central of Thailand: The Thai Sexology Textbooks" by Assistant Professor Dr.Aphalak Kasempholkoon and Boonteun Srivorapot, "The Relationship between Thai Textbook of Physiognomy and Sex Education" by Dr.Chanokporn Puapattanakun, "Performing Literature: The Art of Guidance of Sex Education in the Royal Court" by Assistant Professor Rattanaphon Chuenka, and "Folk Song of Central Region: The Art of Teaching Sex Education in Thai Folk Way" by Assistant Professor Buaphan Suphanyot

^{**} Professor, the Associate member of Fine Arts Institute in Folk Literature field, the Royal Society, e-mail: maemee50@gmail.com

of central Thai people and related literary works in order to arouse correct understanding towards sexual culture in Thai society.

Thai sexology textbooks explained that the origin of male-female sexual desire or lust was natural instinct when they were in reproductive age which did not need to be taught, and it was the activity which satisfied men and women. Hence, if there was a problem from any side, it must be solved. Therefore, the herbal pharmacopoeia were assimilated in Thai sexology textbooks as well.

Thai society emphasizes male role as a leader in sexual intercourse and an actor in satisfying female desire. Thus, the sexology textbooks focused on educating men about various types of women, learning to copulate with various sex positions which was believed to satisfy women. Therefore, the sexology books were restricted to only male readers.

Furthermore, a sexual intercourse among elites was considered as a ritual for familial and state's stability because of its main purpose which was obtaining a good heir. Thus, besides considering the physiognomy of a female partner, the knowledge of astrology was also employed in scheduling the date for copulating. Then the sexology textbooks were guidelines for the ancient elites' copulation.

Even Thai people accept that the sexual intercourse is a natural behavior, however discussing or teaching about sex directly is still considered to be shameful. Sexology textbooks are considered to be specific for certain readers and the information were hidden within codes, metaphors, symbols and by employing Pali words instead of using Thai words in order to diminish its impoliteness.

Keywords: sexology textbooks; copulation textbooks; physiognomy textbooks; sex and Thai people

1. บทนำ

วรรณกรรมตำราแพศศาสตร์ของไทย หมายถึง วรรณกรรมตำราที่บันทึกความรู้เรื่องเพศ ลักษณะของอวัยวะต่างๆ ของหญิง-ชาย (หรือนรลักษณ์) กิจกรรมทางเพศ และการฟื้นฟูสมรรถภาพทางเพศ บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรบนใบลานและสมุดไทย สืบทอดกันต่อๆ มา มีทั้งที่แยกเป็นเรื่องเดี่ยว หรือเขียนรวมไว้กับตำราแพทย์ ตำรายาและตำราโหราศาสตร์

วรรณกรรมตำราแพศศาสตร์ของคนไทยภาคกลางแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ตามเนื้อหา ได้แก่ ตำราสังวาสและตำรานรลักษณ์ ตำราสังวาสมีเนื้อหาว่าด้วยกำเนิดมนุษย์ กำเนิดตำราสังวาส ทิศและฤกษ์ในเวลาที่ทำการสังวาส ท่วงท่าสังวาส นรลักษณ์ที่สัมพันธ์กับท่วงท่าสังวาส กามจร (ตำแหน่งจุดกระสัน) และยาบำรุงเพิ่มสมรรถภาพทางเพศชายและหญิง ส่วนตำรานรลักษณ์มีเนื้อหาว่าด้วยการทำนายลักษณะดีและร้ายของหญิง-ชายจากอวัยวะต่างๆ บนร่างกายโดยเฉพาะอวัยวะที่เกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์ ได้แก่ อวัยวะเพศชาย-หญิง เต้านม ขนในที่ลับ น้ำกาม กลิ่นกายของชาย-หญิงและพฤติกรรมของบุคคล เช่น การเดิน การนั่ง การขับถ่ายปัสสาวะ การแสดงออกเรื่องเพศ ฯลฯ เพื่อพยากรณ์เจ้าของลักษณะนั้นๆ ในด้านต่างๆ เช่น อายุ โชคลาภ ฐานะทางสังคม คู่ครอง บุตร โรคภัย และอาการผิดปกติต่างๆ เป็นต้น

เนื่องจากองค์ความรู้ด้านแพศศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมตำราค่อนข้างคลุมเครือเพราะไม่ปรากฏที่มา ทั้งยุคสมัยที่แต่งและผู้แต่ง ทั้งยังมีรหัสอักษรที่จำกัดการสื่อสารเฉพาะกลุ่ม จึงดูเหมือนว่าเรื่องเพศเป็นความรู้ที่ต้องปกปิด ตรงกันข้ามกับที่แสดงออกในวรรณคดีนิทาน วรรณคดีการแสดงและศิลปะการแสดงของราชสำนักและชาวบ้านที่มีเรื่องเพศเป็นชนบสำคัญและมีได้มีทัศนคติในเชิงลบต่องานที่เรียกว่า “บทสังวาส” และ “บทอัครจริย” ในวรรณคดี และ “บทประะ” ในการเล่นเพลงพื้นบ้าน

คนไทยเข้าใจเรื่องเพศอย่างไรและมีทัศนคติอย่างไรต่อเรื่องเพศ จึงเป็นคำถามสำคัญในบทความวิจัยนี้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปรายชื่อยอดทัศนคติของคนไทยในอดีตที่มีต่อเรื่องเพศจากการวิเคราะห์วรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ของคนไทยภาคกลางและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับวัฒนธรรมทางเพศของสังคมไทย อันได้แก่ ความคิด ความเชื่อ การให้ความหมายและการปฏิบัติในเรื่องเพศ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเรื่องเพศในสังคมปัจจุบัน

ผู้วิจัยจะอภิปรายใน 2 ประเด็น ได้แก่

1. อารมณ์เพศของชาย-หญิงหรือราคะตัณหาก่อเกิดขึ้นได้อย่างไร
2. คนไทยมีทัศนคติอย่างไรต่อเรื่องเพศ

2. ดัชนีฉบับที่ใช้เพื่อการวิจัย

ดัชนีบววรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ที่รวบรวมมาศึกษามีทั้งหมด 16 เรื่อง แบ่งเป็น

ตำราสังวาส 6 เรื่อง เป็นต้นฉบับตัวเขียน 4 เรื่อง ได้แก่ 1. *ผูกนิพพานโลกีย์* (ฉบับโบราณ วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด) 2. *ตำรามหาสนุก* (ฉบับธนบุรี สมุดไทย คำขนาดพกพา เส้นดินสอขาว) 3. *ตำราเทพจรรณการ* (เป็นของราชบุรุษชาวบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา สมุดไทย) 4. *พระตำหรับยาแก้กล่อน*¹ โดยพิสดาร (สมุดฝรั่ง อักษรไทย เขียนด้วยหมึกตัวบรรจงหัวกระดาษมีรูปตราอาร์มหรือตราแผ่นดินสมัยรัชกาลที่ 5)

ฉบับพิมพ์ 2 เรื่อง ได้แก่ 5. *หลักการประเวณีกับพระตำหรับกษัยกล่อน* (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์และปีที่พิมพ์) และ 6. *พระตำราเมวยบ้าน* (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ระบุว่าลอกเมื่อ ร.ศ.131 จากฉบับเดิมของนายอื่น)

¹ กล่อน ชื่อโรคชนิดหนึ่งตามตำราแพทย์แผนโบราณ ว่าเกิดจากของเหลวเข้าไปขังอยู่ในถุงอัณฑะ

ตำราดารลักษณ์ 10 เรื่อง เป็นต้นฉบับตัวเขียน 4 เรื่อง ได้แก่ 1. ตำราดารลักษณ์ ของวัดพรหมเทพาวาส (ชลอน) อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี (ใบลานจารด้วยอักษรไทย จำนวน 1 ผูก 36 ลาน) 2. ตำราดารลักษณ์ฉบับเกษิกามิน (ใบลานจารด้วยอักษรไทย 1 ผูก 35 ลาน 71 หน้า ของราษฎรจังหวัดฉะเชิงเทรา) 3. หนังสือนอระลักำรับตูลราชธิญิงชายทั้งปวงผู้มีบุณ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ (สมุดไทยขาว อักษรไทย ขอม จีน ไทยมอญ ภาษาบาลี ไทย-จีน เส้นรงค์ หมึกดำ ม.ป.ป. เลขที่ 23 (159 หน้า) หมวดตำราโหราศาสตร์) 4. ตำรับพระโยนี ฉบับอำเภอแสวงหา อ่างทอง (สมุดฝรั่ง)

ฉบับพิมพ์ 6 เรื่อง ได้แก่ 5. ตำราตรีภพ หรือตำราเศษพระจอมเกล้า (ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราพรหมชาติสำหรับประชาชน ของ พ.สุวรรณ พ.ศ.2539) 6. ตำราดารลักษณ์ศาสตร์ ฉบับทูลเกล้าฯ ถวาย (ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราพรหมชาติฉบับหลวง จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ส.ธรรมภักดี อ้างว่ารวบรวมมาจากสมุดใบลานและสมุดข่อยที่บันทึกในสมัยรัชกาลที่ 1 จ.ศ.1137 จีนแปลจากตำราทายลักษณะของจีน (พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2503) 7. ตำราดารลักษณ์ศาสตร์ ฉบับพระมหามณเฑียร (ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราพรหมชาติฉบับสมบุรณ์ พ.ศ.2517 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ อำนวยสาสน์ อ้างว่าคัดมาจากคัมภีร์สมุดข่อยโบราณ พระมหามณเฑียรแปลมาจากต้นฉบับภาษาจีนของจีนแส (ชินแส) เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 เพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการเมื่อ จ.ศ.1170 พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2517) 8. ตำราดูลักษณะชาย-หญิง (ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราพรหมชาติฉบับราษฎร จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ลูก ส.ธรรมภักดี พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2515) 9. ตำราดารลักษณ์ ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราดารลักษณ์: ศาสตร์แห่งการทำนายลักษณะบุคคล ของพลูหลวง พ.ศ.2534 10. ตำรับดารลักษณ์ศาสตร์ (ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราพรหมชาติฉบับสมบุรณ์ พ.ศ.2553 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์อำนวยการสาสน์ ผู้เรียบเรียงระบุว่าเป็นฉบับแก้ความของฉบับพระมหามณเฑียร)

ตำราสังวาสส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบตัวเขียนบนใบลานและสมุดไทย บางเล่มได้คัดลอกลงสมุดฝรั่งด้วยลายมือของผู้คัดลอก ฉบับพิมพ์ค่อนข้างหายาก เพราะพิมพ์ในวงการแคบๆ ไม่เผยแพร่มากนัก เช่น พระตำรับมวยบ้าน เหตุผลหนึ่งน่าจะเป็นเพราะเนื้อหาที่เป็นคู่มือการสังวาสใช้คำศัพท์และคำบรรยายตรงไปตรงมา หมิ่นเหม่

ต่อคำนิยาม “ไม่สุภาพ” เกินกว่าจะนำมาพิมพ์ขายได้ตามแผนหนังสือปกติดังกล่าวจากตำรา
 นรลักษณ์ซึ่งมักรวมอยู่ในตำราโหราศาสตร์ หรือเป็นส่วนหนึ่งของตำราแพทย์แผน
 ไทย เช่น ลักษณะน้ำนมหญิงดีและชั่ว รวมอยู่ในคัมภีร์ปฐมจินดา ส่วนตำรานรลักษณ์
 ฉบับพิมพ์ส่วนใหญ่มีที่มาจากตำราโหงวเฮ้งของจีน ซึ่งจะกล่าวถึงอวัยวะทั่วไป ไม่
 เจาะจงเฉพาะอวัยวะเพศ

สมัยที่แต่ง ไม่สามารถระบุที่มาได้ชัดเจน เนื่องจากคัดลอกต่อๆ กันมา
 ต้นฉบับมีทั้งฉบับโบราณ สมุดไทยและสมุดฝรั่ง ที่เป็นต้นฉบับโบราณหรือสมุดไทย
 นายบุญเตือน ศรีวรพจน์ ผู้เชี่ยวชาญอักษรไทยโบราณพิจารณาจากตัวเขียนและ
 การใช้คำสรุปว่าน่าจะมีอายุไม่เก่ากว่าสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วน
 ฉบับพิมพ์เริ่มพบหลังสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา

ผู้แต่ง ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง มีแต่ชื่อผู้คัดลอกโดยอ้างอิงตำนานว่า ผู้สร้าง
 ตำราเป็นนักบวช เรียกว่า พระอาจารย์แห่งเมืองตักกสิลาบ่าง พระฤๅษีคามิน
 บ้าง หากเป็นตำรานรลักษณ์ก็มักอ้างถึง จีนแส สมัยรัชกาลที่ 1 แม้ว่าพงศาวดารจะ
 มีใช้หนึ่งในศิลปศาสตร์ 18 ประการที่ชนชั้นปกครองในอดีตต้องศึกษาแต่การอ้าง
 ดังกล่าวก็แสดงให้เห็นความสำคัญของศาสตร์นี้ว่าผู้สร้างตำรามิใช่บุคคลธรรมดา
 นอกจากนี้การบันทึกลงในโบราณก็แสดงความสำคัญของตำราว่ามีสถานะสูง ไม่ใช่
 ตำราสามัญทั่วไป

3. อารมณ์เพศของชาย-หญิงหรือโรคะตันทหาเกิดขึ้นได้อย่างไร

คัมภีร์พุทธศาสนาได้อธิบายกำเนิดอารมณ์เพศของมนุษย์ไว้ใน **อัครัญญ
 สูตร** ซึ่งเป็นพระสูตรสำคัญในพระสูตรตันตปิฎก ที่ฉนิกาย ปาฏิภวรรค ที่ว่าด้วย
 กำเนิดของมนุษย์ โลก ที่ว่าพรหมลงมาในวันดินบนโลกแล้วหมดสภาพความเป็น
 ทิพย์ กลายเป็นเผ่าพันธุ์มนุษย์เกิดแยกเพศชาย-หญิงจนเกิดความกำหนดและเกิด
 การสังวาสขึ้น

[126] เมื่อสัตว์เหล่านั้นบริโภคข้าวสาลีซึ่งเกิดสุกเองในที่ไม่ต้องไถ มีข้าวสาลีนั่นเป็นภักษา มีข้าวสาลีนั่นเป็นอาหาร ได้ดำรงอยู่นานแสนนาน สัตว์เหล่านั้นจึงมีร่างกายหยาบขึ้น ทั้งผิวพรรณก็ปรากฏแตกต่างกันและอวัยวะเพศหญิงปรากฏแก่ผู้เป็นหญิง อวัยวะเพศชายปรากฏแก่ผู้เป็นชาย กล่าวกันว่าหญิงเฟื่องดูชาย และชายก็เฟื่องดูหญิงนานเกินไป เมื่อชนทั้ง 2 เพศ ต่างเฟื่องดูกันและกันนานเกินไป ก็เกิดความกำหนัดขึ้น ความเร่าร้อนก็ปรากฏขึ้นในกาย เพราะความเร่าร้อนเป็นปัจจัย ชนเหล่านั้นจึงได้เสพเมถุนธรรม

(พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เล่ม 11, น. 92)

แนวคิดนี้ได้ให้อธิพจน์ต่อคัมภีร์แพทย์ในอดีตของไทย เช่น **พระคัมภีร์อภัยสันดา** (วิชัย อภัยสุวรรณ, 2547) ตอนที่ว่าด้วยอาหารของสัตว์ทั้งหลาย ได้อ้างว่ามนุษย์หญิงชายมีที่มาจากพรหมทั้ง 16 ที่ลงมากินงวันดิน แล้วกายเปลี่ยนแปลงเกิดเป็นเพศหญิงและชาย เกิดความพอใจที่จะเสพสังวาสกัน “ครั้งนั้นพรหม 16 พระองค์ลงมากินงวันดินแล้ว กายแห่งพรหมนั้นก็แปรเป็นไปต่างๆ คือเป็นรูปหญิงรูปชาย แล้วสลัดเสียซึ่งผ้าหนังผ้าห่มทั้งปวง จึงร่วมประเวณีแก่กันและกัน ก็ให้ยินดีในเบญจกามคุณ จึงกระทำชาติสัมภพเสพย์เมถุนธรรมแก่กันและกันตามจาริตแผ่นดิน” (น. 120) **คัมภีร์มหาโชติรัตน์ เล่ม 2** (2542, แผ่นเลขที่ 1039, น. 261-263) ว่าด้วยยาขับโลหิต ยาบำรุงโลหิต ประเภทรดุดสตรี อธิบายว่าหญิงและชายเกิดมาจากธาตุทั้ง 4 ได้แก่ ดิน 20 น้ำ 12 เพลิง 4 ลม 6 ธาตุ คือ กลรูปขันธ์ทั้งกายอินทรีย์ เมื่อจะทำลายเบญจขันธ์ก็ทำลายธาตุทั้ง 4 ด้วย ส่วนที่หญิงต่างจากชายมี 4 อย่าง คือ ถัน ประโยธรร (นม) จริตทริยา ประเวณี และต่อมโลหิต ต่อมโลหิตนั้นเกิดขึ้นเมื่อหญิงอายุได้ 14-15 ปี เมื่อเกิดแล้ว ก็ทำให้เกิดความใคร่ขึ้นมาเองตามธรรมชาติ แม้ว่าจะเป็นสาวพรหมจารียังไม่รู้วิธีการสังวาส (ร่วมเพศ) แต่จะฝันว่ามีชายมาร่วมเพศด้วย ทำให้เกิดระดูขึ้น ดังความว่า

อันว่า ต่อม/ดอก โลहित แห่งหญิงผู้นั้นก็บังเกิดขึ้นมาตามประเพณีแห่งสตรีภาพ แลอายุล่วงเข้า 14-15 ปี ต่อมโลหิตก็ตั้งขึ้นตามประเพณีแห่งโลกทั้งหลาย แลหญิงในเมืองยังเป็นสาวพรหมจารีจะได้รู้ว่าประเพณีสังวาสยังงี้ก็มีได้ ให้บังเกิดปฏิพัทธ์ขึ้นมาเอง คือให้ฝันว่ามีชายมาร่วมประเวณีด้วย ก็เกิดโลหิต (น. 2567)

การอธิบายความฝันหรือจินตนาการของสาวพรหมจารีข้างต้น ภาษาแพทย์เรียกว่า “การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง” (masturbation) นายแพทย์พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์ (2542) อธิบายความหมายว่า “คือ กระบวนการตอบสนองต่อความปรารถนาทางเพศที่เกิดขึ้น เป็นปกติธรรมชาติของมนุษย์ เป็นทางออกธรรมชาติอย่างหนึ่งเมื่อเกิดมีสิ่งเร้าอารมณ์ทางเพศเกิดขึ้น” ความคิดดังกล่าวน่าจะเป็นที่มาของเหตุการณ์ “การอุ้มสม” ในวรรณคดีไทยซึ่งกวีนิยมผูกเรื่องให้เทวดาอุ้มตัวเองฝ่ายชายมาสมสู่กับตัวเองฝ่ายหญิง พอรุ่งเช้าก็อุ้มกลับไป ตัวเอกฝ่ายหญิงต้องพยายามค้นหาว่าชายผู้นั้นเป็นใคร ดังตัวอย่างวรรณคดีสมัยอยุธยาเรื่อง *สมุทรโฆษ* คำฉันท์เทวดาผู้รักษาต้นโพธิ์อุ้มพระสมุทรโฆษมาสมสู่กับนางพินทุมดี หรือเรื่อง *อนิรุทธคำฉันท์* เทวดาผู้รักษาต้นไทรอุ้มนางอุษาไปสมสู่กับพระอนิรุทธ

ตำราเพศศาสตร์ของไทยได้อธิบายกำเนิดอารมณ์เพศหรือราคะต้นเหว่าเกิดขึ้นตามธรรมชาติเมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์เช่นเดียวกับตำราแพทย์ในตำราหลักการประเวณีกับพระตำหรับกษัยกล่อน พระฤาษีเป็นผู้อธิบายว่าในอวัยวะเพศหญิงมีดอกกามลีกลีบ มีรูปทรงตูมเป็นต่อมเหมือนดอกบวบ ต่อจากดอกกามคือสายกามที่มีอยู่เต็มท้องน้อย เป็นรากสายจรดที่รากขวัญทั้งสอง รากโยนีนันไปถึงนมทั้งสองเต้า ดอกกามนี้เมื่อยังตูมจะทำให้โยนีนีบ เมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์ เกสรในกลีบโยนีนีจะแย้มออกเพื่อรองรับน้ำเชื้อของชาย รากกามจะกระตุ้นให้เกิดกำหนดเกิดอารมณ์ซาบซ่านจนเข้ากามที่อยู่ในท้องน้อยกลิ้งขึ้นมา เกสรกลีบในนี้ถ้ายังเป็นเด็กสาวจะอยู่ลึกลงไปหนึ่งนิ้ว ถ้าเป็นสาวอายุมากขึ้นจะอยู่ลึกลงไป 3 นิ้ว และถ้ามีลูกแล้วจะยิ่งลึกลงไปอีก

๑ หญิงทั้งหลายมีใจกำหนดยินดีจะใคร่ได้ผู้ให้มาก ด้วยเหตุผลอันใด พระฤๅษีจึงตอบว่า ดอกไม้ชื่อว่าดอกกามอยู่ใน โยนิ้นั้นมีอยู่สี่กลีบ มีสันถามตูมแลค่อมเหมือนกับดอกบูก เมื่อตูมอยู่นั้นให้โยนิหุบอยู่ตั้งหุรัด แลสายกามนั้นตลอดไปถึง ท้องน้อย แลเป็นรากเป็นสายไปจดที่รากขวัญทั้งสอง รากโยนิยัน ไปถึงต้นนมทั้งสองเต้า เกษรกลีบโยนิ้นั้นเมื่อแรกมันก็ตูมอยู่ ถ้า ได้ร่วมประเวณีไปครั้งหนึ่งแล้ว เกษรข้างในก็จะแย้มออกคอยรับ น้ำกามของชาย แลรากกามก็สร้านไปทั่วตัว เบ้ากามที่อยู่ท้องน้อย ก็กลิ้งขึ้นมา ด้วยเหตุความกำหนดนั้น แต่เกษรกลีบในโยนิ้นั้น ถ้า เป็นสาวเด็กจะอยู่ลึกถึง 3 องคุลี ถ้ามีบุตรแล้วจะอยู่ลึก 4 องคุลี (ไขความลัทธิวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์, 2561, น. 184)

ในตำรา**รลัทธิของฤๅษีกามิน** มีข้อความคล้ายคลึงกันจนน่าจะมาจากต้นฉบับเดียวกัน

แต่ถ้าบุรุษผู้ใดจะใคร่รู้ลักษณะโยนิแม่หญิงมีอยู่ 5 ประการ **ผ้นเป็นกลีบสี่ฐานดังดอกบูก** เมื่อมันตูมอยู่ปากโยนิเหมือนถุรงดูรูด ต่อชายทำถูกมันจึงเบิกออกมา จึงแลเห็นมันได้ แลต้นกามมันอยู่ท้องน้อย มันยอมเป็นรากเป็นสายไปจดเอานมทั้งสองเต้า ถ้าแล ย๒ ย๓ มันเบิกแล้วเมื่อใด นมมันจึงผลิขึ้นมา เพราะกามราคมันเกิดมีแล้ว ^{๒๖} มันนั้นจึงตุงขึ้นมา เพราะเหตุดังนี้กามราคเขาจึงแรงนักแล เมื่อมันบังเกิดกามราคกล้าขึ้นมาแล้ว กระเปาะกามมันอยู่ท้องน้อยนั้นจึงกลิ้งขึ้นมา ครั้นวางพินทุเข้าไปมันบานออกมารับแล ครั้นวางพินทุถูกกระเปาะกามมันชอบใจนัก แลกลีบมันจึงบีบเล็กเข้า แลถ้าบุรุษผู้ใดจะส่งเสพให้เอาพินทุนั้นไถลไปที่ปาก ^{๒๖} ให้นำในปาก ^{๒๖} นั้น ออกมารับก่อนจึงวางพินทุเข้าไป ถ้ายังมีออกมาอย่าเพ่อวางพินทุ

ความเขลาอันสำคัญของชาวสยามก็คือไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับศัลยกรรมเลยจึงจำเป็นต้องพึ่งหมอชาวยุโรป มีข้อแต่การเจาะกระดูก(โดยเฉพาะอย่างยิ่งกะโหลกศีรษะ) และการผ่าตัดทุกกระบวนที่ยากๆ เท่านั้น ยังไปถึงการสูบเอาโลหิตที่เป็นพิษออกเสียด้วย ยิ่งกายวิภาคศาสตร์ด้วยแล้ว ยิ่งไม่รู้เรื่องเอาทีเดียว และไม่สนใจที่จะอยากรู้อยากเห็นเอาเสียด้วย กระทั่งจะคิดค้นว่าโลหิตนั้นไหลวนเวียนเลี้ยงร่างกายได้อย่างไรหรือคิดค้นหาความรู้ใหม่ๆ ดังที่เราู้เกี่ยวกับโครงสร้างของสัตว์เป็นต้น เขาไม่เคยผ่าศพดูเลย...เขาจะผ่าดูเพื่อค้นหาสิ่งที่ถูกคุณไสยตามความหลงเชื่อในเชิงกฤตยาคุณของพลเมืองเท่านั้น

(จดหมายเหตุดา ลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม, 2557, น.194)

ท่านปาลเลอกัวซ์ มุขนายกของชาวคริสต์นิกายคาทอลิกผู้อาศัยอยู่ในกรุงรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 3 - รัชกาลที่ 4 เข้าใจสังคมไทยดีกว่าดา ลูแบร์ ท่านได้แสดงความเห็นไว้ในหนังสือของท่าน เรื่อง *เล่าเรื่องกรุงสยาม* (พ.ศ.2397) ว่าคนไทยมีหนังสือตำราแพทย์ดี ๆ อยู่หลายเล่มที่แปลจากภาษาบาลี บางเล่มกล่าวถึงสรรพคุณสมุนไพรกับแร่ธาตุ บางเล่มกล่าวถึงส่วนต่างๆ ของร่างกาย เส้นโลหิตใหญ่ เส้นโลหิตน้อย บางเล่มกล่าวถึงสมุฏฐานของโรคและการไข้ ส่วนเล่มอื่นๆ เป็นตำรับหรือตำราผสมยาซึ่งส่วนมากก็มีที่ติๆ อยู่เหมือนกัน (2520, น. 323-324) ท่านปาลเลอกัวซ์แสดงความเห็นอย่างเป็นกลางต่างจากเซอร์ จอห์น เบาว์ริงที่แม้จะคัดลอกและตัดต่องานของท่านมาส่วนใหญ่ไว้ในหนังสือ *ราชอาณาจักรและราชรัฐสยามเล่ม 1* (พ.ศ. 2399) แต่มีความเห็นเช่นเดียวกับดา ลูแบร์ในสมัยอยุธยาว่าชาวสยามไม่เข้าใจเรื่องกายวิภาค ดังความว่า “มีตำรารักษาโรคภาษาสยามที่แปลมาจากภาษาบาลี ในส่วนที่เกี่ยวกับกายวิภาค เป็นธรรมดาที่ตำราเหล่านั้นจะมีลักษณะคล้ายกับผลงานสมัยโบราณทั้งหมดที่เกี่ยวกับเรื่องนี้คือ สร้างขึ้นอย่างหยาบมาก ๆ และเต็มไปด้วยความเห็นที่ผิด” (2547, น. 148)

เมื่อวิชาการแพทย์แบบตะวันตกได้เริ่มเป็นที่ยอมรับในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ 6 จึงมีการอธิบายที่เป็นวิทยาศาสตร์ตามหลักกายวิภาคศาสตร์ ดังพระยาแพทยพงศาวตฺยสุทธาธิปติ (สุน์ สุนทรเวช) ได้เขียนหนังสือ แพทย์ตำบลด ให้ความรู้แก่ราษฎร เมื่อ ร.ศ.129 ในบทที่ว่าด้วย “ตำราคลอดบุตรอย่างฝรั่ง” ได้อธิบายอาการเกิดโลหิตตก (ระดู) และลักษณะของมดลูกว่า

มดลูกเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งมีเฉพาะหญิงสำหรับเป็น
เครื่องเกิดบุตรของหญิง อยู่ในช่องท้องตรงท้องน้อย ปากมดลูก
เกาะกับปลายหลอดสังวาส ตัวมดลูกอยู่ใต้กระเพาะปัสสาวะอยู่
เหนือลำไส้ช่วงทวาร **สัญญาณดังผลน้ำเต้า**แต่สองข้างซ้ายขวามี
ปีกแผ่ออกไป

(วิชัย อกภัยสุวรรณ, 2557, น. 152-153)

มดลูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนตัวมดลูก ปีกมดลูก และขั้วมดลูก
ขั้วมดลูก ได้แก่ “ปลายลำหลอดสังวาสเกาะอยู่ตามขอบปากช่องโยนี สัญญาณเหมือน
หลอดลำไส้ยาวประมาณ 5-6 นิ้ว ตอนปลายหลอดนี้เกาะตามคอมดลูกโดยรอบ” ปีก
มดลูกเป็นพังผืดบาง มีเอ็นยึดมดลูก รังไข่ และหลอดปากแตรๆ เป็นหลอดเล็กทอด
ออกจากโพรงแยกในมดลูกทั้งซ้ายขวา เมื่อถึงปลายปีกบานออกเป็นปากแตร
สำหรับรับเมล็ดไข่ที่สุกให้เดินเข้าไปในโพรงมดลูก (เรื่องเดียวกัน, น. 152)

เรื่องของเลือดประจำเดือนหรือโลหิตระดู ที่เป็นสัญญาณว่าหญิงนั้นเข้าสู่
วัยเจริญพันธุ์ ท่านได้อธิบายว่า สตรีในประเทศร้อนมักเกิดขึ้นเมื่ออายุ 12-14 ปี “เด็ก
ที่อายุครบจะมีโลหิตตกได้ นั้น ให้มีจริตกิริยารู้จักอายขึ้น นมก็เป็นไตขึ้น มดลูกก็
ขยายตัวขึ้น มีอาการปวดตึงที่มดลูก **เมื่อโลหิตตกออกครั้งแรก มักจะทำให้จิต
ไฝฝันไปต่าง ๆ ร่างกายส่วนต่างๆ ก็เปลี่ยนแปลงไปเป็นธรรมดาซึ่งไม่ควรกลัว**”
(เรื่องเดียวกัน, น. 153)

นอกจากนี้ยังได้อธิบายการกำเนิดของมนุษย์ว่า “เมื่อเราปล่อยน้ำกามเข้า
ในช่องสังวาส น้ำกามได้ขังอยู่ตรงปลายแ่งช่องสังวาสใต้ปากมดลูกแล้ว ตัวน้ำสุจิ
ได้ว่ายเข้าไปในมดลูก เทียวตลอดไปถึงหลอดปากแตรและรังไข่ เพื่อค้นหาเมล็ดไข่...
ไข่เมล็ดหนึ่งก็ผสมได้ตัวหนึ่ง ทำให้บังเกิดมนุษย์ได้คนหนึ่ง” (เรื่องเดียวกัน, น. 154)

การอธิบายดังกล่าวแตกต่างจากตำราเทศที่เขียนขึ้นในสมัยเดียวกัน เช่น **พระตำรา มวยบ้าน** ที่คัดลอกขึ้นจากต้นฉบับเดิมในปี ร.ศ.131 (พ.ศ.2456) ผู้คัดลอกบอกจุดประสงค์ไว้ในคำนำว่า ได้พยายามหาตำราทั้งไทยและเทศที่เกี่ยวข้องจะทำให้ร่างกายได้รับความสุขสบาย โดยเฉพาะเรื่องของลับชายและหญิง ตำรานี้เขียนเป็นเรื่องสมัยใหม่ ให้หญิงชายคุยกันทำนองถาม-ตอบ โดยฝ่ายชายได้ออกตัวไว้แต่ต้นว่าเกรงจะใช้คำสุภาพแทนชื่ออวัยวะเหล่านี้ไม่ได้ ต่อจากนั้นฝ่ายชายจึงอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงมีการร่วมเพศดังตัวอย่าง

อนึ่งหญิงชายเมื่อมีอายุเป็นสาวหนุ่มแล้ว ตามธรรมดา ย่อมกำหนดกันทุกคนคือ (คำที่เรียกกันว่า “สัวสว” “เย็ด” “สมโยค” “เย่อ” “เอากัน” “เล่นกัน” และคำอื่นๆ อีกมากนั้น อธิบายเนื้อความว่า เอาลึงค์ใส่ในรูโยนี หรือเอาควยใส่ในรูหีแล้วกระเด้าให้ลึงค์รูดไปรูดมาจนสำเร็จน้ำกามออก) อธิบายว่า เมื่อมนุษย์เกิดมามีเยิมเกิดติดตัวมาด้วย เยิมนั้นคือน้ำกาม ครั้นค่อยเจริญเติบโตเป็นหนุ่มสาว (ในประเทศล้วนอยู่ราวอายุแต่เพียง 14 ปี แต่เด็กหญิงราว 12 ปี) เยิมหรือน้ำกามนั้นค่อยเจริญขึ้น ครั้นแรงกล้าเต็มอยู่ในที่สำหรับเก็บ บันดาลให้หญิงชายนี้กระสันอยากให้น้ำกามหรือเยิมนี้ออกเสียโดยกระทำสัวสวซึ่งกันและกัน ในขณะนั้นความคิดก็เปลี่ยน ให้ควยก็แข็ง เลือดขึ้นที่ก็พองโคกโตเต็มไป ด้วยความกำหนดในชั้นต้น เมื่อเด็กชายหญิงยังไม่ได้รับคำแนะนำสั่งสอนให้สัวสวกัน ความรู้สึกด้วยตนเอง (คอมมอนเซนส์) ก็ชักนำไปเพียงแต่พูดเล่นล่อลวงจับต้องจูบกอดกัน ครั้นควยและหีลูกความกำหนดเจียนแรงที่ทุกวันชนด้วยกันดังเยิมจะล้น ที่เก็บคอมมอนเซนส์กับ...ให้เขาจับลึงค์ขึ้นใส่ในรูหีสัวสวกันให้เยิมออก โดยไม่เข้าใจว่าด้วยเหตุผลอะไร เยิมนี้เมื่อออกไปแล้วก็มีความเพิ่มเติมมาแทน (พระตำรามวยบ้าน, เอกสารต้นฉบับอัดสำเนา)

คำอธิบายข้างต้นของทั้งสองท่าน ใช้ความรู้ทางกายวิภาคแบบวิทยาศาสตร์สมัยใหม่เพื่อจะอธิบายกำเนิดของความใคร่ราคะต้นเหตุซึ่งเป็นอารมณ์ที่จะทำให้เกิด

มนุษย์ แตต่างกันตรงการใช้ภาษาพระตำรามวยบ้าน ใช้คำศัพท์เรื่องเพศแบบที่ชาวบ้านใช้ ตรงไปตรงมา เน้นพฤติกรรมการร่วมเพศ เพื่อสื่อสารกับชาวบ้านด้วยกัน บางคำใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อแสดงความเป็นสากล เป็นความรู้สมัยใหม่ ในขณะที่ ตำราคลอตบุตรอย่างฝรั่ง เลี่ยงคำตรงแบบชาวบ้านแต่เน้นพฤติกรรมหลังการร่วมเพศ เมื่อมีการผสมพันธุ์เพื่อให้เกิดชีวิต

4. คนไทยมีทัศนคติอย่างไรต่อเรื่องเพศ

ผลจากการวิจัยของชุดโครงการทั้ง 4 โครงการ พบคำตอบไปในทิศทางเดียวกันดังนี้

4.1 “ประเพณีมีทั่วทุกตัวสัตว์” คนไทยมองเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ มนุษย์เมื่อถึงวัยที่จะสืบพันธุ์ก็มีสัญชาตญาณทางเพศเช่นเดียวกับสัตว์โลกอื่น

สอดคล้องกับที่สุนทรภู่แสดงทรรศนะไว้ในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ว่า

ประเพณีมีทั่วทุกตัวสัตว์	ไม่จำกัดห้ามปรามตามวิสัย
นาคนมนุษย์ครุฑสาธราไลย	สุดแต่ใจปรองดองจะครองกัน

กลอนบทนี้เป็นวรรคทองที่มีผู้อ้างถึงเสมอ เพื่อแสดงว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ อมนุษย์หรือสัตว์ หากพึงใจกันแล้วการร่วมเพศเพื่อสืบพันธุ์ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ

ในเพลงพื้นบ้าน บทเกี่ยวพาราสีต่างๆ ล้วนแสดงทรรศนะว่า เป็นเรื่องของธรรมชาติที่สมควรจะรู้สชาติ ดังเพลงลำตัดที่ว่า

ให้หาครวเข้ามาครอบจะได้เป็นขอบเป็นรั้ว ถ้าน้องไม่
มีครอบครว ดาญไปแล้วมันชั่วไม่รู้เช่น

จะมามัวอดเปรี้ยวอดหวาน ไม่ได้ทานของเผ็ดเผ็ด จะ
ไม่รู้รสแกงเป็ดอรอยเด็ดดีเด่น...

...น้องจะอยู่ไปทำไมเดี๋ยวจะตายเมื่อโสดโสด จะไม่ได้รู้
รสแกมยังอดข้าวเย็น...

(พราหม ศรีหรั่งไพโรจน์, เอกสารต้นฉบับลายมือ)

4.2 “ไม่ต้องเรียนต่อครูตอกรู้ง่าย” เมื่อมีทัศนะว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องของ สัญชาตญาณ การสอนคู่แต่งงานบ่าวสาวให้เรียนรู้วิธีการเสพสังวาสจึงไม่ จำเป็น

โดยเฉพาะไม่มีการสอนฝ่ายหญิง ปลอมให้เรียนรู้เองตามธรรมชาติ ดัง
สะท้อนในวรรณคดีเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน ตอนส่งตัวนางบัวคลีเข้าห้องในวันแต่งงาน
กับขุนแผน นางบัวคลีเป็นสาวบ้านป่าบริสุทธิ์มีความกลัวหวาดหวั่น นางสีจันทร์
มารดาจึงปลอมประโลมว่า

อันซึ่งการประเวณีไม่มีครู
ประเดี๋ยวใจได้สุขสิ้นทุกชั่วร้อน
เมื่อยายเจ้าเอามาไปส่งตัว
พ่อแกช่างฉอเลาะออเชาะครัน
แม่ฟังไม่เท่าไรใจก็รัก
ประเวณีเช่นนี้แต่ไรไร
ไม่ต้องเรียนต่อครูตอกรู้ง่าย
ที่ยังฟังหัดเย็บก็เก็บเล่ม

กลัวจะรู้เสียหนักไม่พักสอน
พ่อแม่มาแต่ก่อนก็เหมือนกัน
พอเข้าซิดคิดกลัวจนตัวสั่น
เฝ้าวนว่าสารพันจะเอาใจ
ไม่ช้านักก็ต้องหยอนผ่อนลงให้
จึงมีลูกเต้าได้ไปออกเต็ม
เหมือนหนึ่งด้ายร้อยสนเข้ากันเข็ม
พอรู้รสนหมดเล่มก็แล้วกัน

(เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณ์ฯ, 2558, น. 291)

เหตุการณ์แบบเดียวกันแต่เป็นสาวชาววัง นางอัปสร มเหสีเจ้าเชียงใหม่สอน
นางสร้อยฟ้าในวันส่งตัวด้วยทรรชนะแบบเดียวกันว่า

ซึ่งภูบาลจะประทานให้มีผัว
เป็นสตรีมีผัวกันทั่วไป

เจ้าอย่ากลัวชั่วร้ายหามีไม่
เพราะว่าเป็นวิสัยแห่งโลกีย์

ถึงเนื้อคู่อยู่ห่างต่างภาษา	จนหน้าตาไม่รู้จักมักก็
สำคัญแต่ทำให้ได้คนดี	ก็จะมีความสุขไม่ทุกข์ใจ
เหมือนเช่นพระอุณรุทนางอุสา	ก็อยู่ห่างต่างพาราเป็นไหนไหน
หลับอยู่เฝ้าดาพายุ้มไป	ยังรักใคร่ปรองดองทั้งสองรา
ถึงตัวแม่เมื่อสาวคราวพวยพุ่ง	ก็อยู่เวียงเชียงตุงไกลหนีกหนา
พระปู่เฒ่าเจ้าเชียงใหม่ไปขอมา	พึงเห็นหน้าพ่อเจ้าต่อวันงาน
ถึงพ่อเจ้าเล่าก็ไม่ได้เห็นแม่	ได้ยินแต่ว่ารูปทรงส่งสัณฐาน
ยังอยู่ด้วยกันมาเป็นช้านาน	มิได้มีร้ายรานประการใด
ด้วยวิสัยในการประเวณี	ย่อมอยู่ที่ดวงจิตพิสมัย
พอถึงกันก็ประหวัดกำหนดใน	แต่พอได้รู้สก็หมดกลัว
ยิ่งหนุ่มสาวคราวแรกภิรมย์รัก	พอประจักษ์ได้เสียเป็นเมียผัว
มักหลงไหลคลั่งเคล้าเฝ้าพันพัว	ราวกับตัวขึ้นสวรรค์ชั้นไตรตรึงษ์”

(เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณฯ, 2558, น. 669-670)

การมีคู่ครองในอดีต ส่วนใหญ่เป็นการแต่งงานแบบคลุมถุงชนโดยเฉพาะในกลุ่มชนชั้นสูง ผู้ใหญ่เป็นคนจัดการให้ ฝ่ายหญิงไม่มีโอกาสเลือกคู่ครองเอง เป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้เป็นใหญ่ในครอบครัว จึงไม่จำเป็นต้องเรียนรู้อย่างไร แต่ควรรู้เพียงสาในเรื่องเพศและไม่ควรแสดงออกว่าสนใจชายก่อน สอดคล้องกับตำราหนังสืออรรถลักษณะารับดูราษริยชายทั้งปวงผู้มีบุณ ที่ตั้งข้อสังเกตลักษณะหญิงไม่ดีว่ามีลักษณะดังนี้

...หญิงใดเห็นชายแลเอามือถือนม บรรพมาใจแยกชาย
ผู้นั้นแล ฯ

...หญิงใดเห็นชายแลเหลือผ้าให้เห็นหัวเหน่าแลท้องน้อย
หญิงนั้นกำหนดแก่ชายผู้นั้นแล ฯ

...หญิงใดเห็นชายเจรจาเสียงแซงให้ปรากฏ หญิงนั้นใจรัก
ชายแล มันให้เสียเสียแล้ว ฯ

...หญิงใดเห็นชายแสรังก้มหน้าอยู่ แลคอยชำเลื่องแลตาดู
หญิงนั้นใจมันร้ายนัก ฯ...

...หญิงใดเห็นชายแลกล่าคำหยาบแก่เพื่อนกันเองก็ดี แก่
ชายอันมันเห็นก็ดี มันว่าพลางมันแลดูพลาง มันนั้นรักมันแรงนัก
มันจะใครเป็นทันใจ แลหญิงนั้นใจร้ายนัก ชายใดเอามันอาภัพ
เมื่อสมโยกจงนาน จงหลายคน จึงสบใจหญิงนั้นแล ฯ...

(ไขความลับวรรณกรรมตำราเทศศาสตร์, 2561, น. 110-111)

(หญิงเมื่อเห็นชายแล้วเอามือจับนมของตน แสดงว่ามุ่งหมาย
จะได้ชายผู้นั้น ทำเป็นผ้าหลุดเพื่อเผยให้เห็นท้องน้อยและหัวหน้า
แสดงว่ากำลังเกิดกำหนัด เมื่อเห็นชายแล้วพูดเสียงดังเพื่อให้ชาย
เหลียวไปมอง หรือเห็นชายแล้วก้มหน้า แต่แอบชำเลืองมอง หรือ
เห็นชายแล้วพูดคำหยาบกับเพื่อนหรือชายผู้นั้นแสดงว่ามีระคะแรง
ชอบให้ร่วมเพศนานๆ หรือร่วมเพศกับชายหลายคนจึงจะสมใจ)

แต่การเลือกคู่ครองของหญิงชาวบ้านแตกต่างกันไป ในเพลงพื้นบ้านกลับเน้น
ให้ฝ่ายหญิงสำรวจชายให้ดีเสียก่อน โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นเพของ
ครอบครัว ไม่ติดการพนัน เป็นชายโสด ไม่เจ้าชู้ ดังกลอนลำตัดที่ว่า

ถ้ามีลูกมีผัวต้องดูให้ทั่วถ้วนถี่	เขาจะดีหรือไม่ดีต้องดูให้มีเหตุผล
ความเป็นสาวสงวนไว้จะให้ละลายเหมือนก้อนดิน	จะคบชายจรหมอนหมิ่น
	ที่ร้อยลั่นกะลวน
ถ้าผู้ชายเขาจีบน้องอย่ารีบทำใจร้อน	ควรพิเคราะห์ให้แน่นอนกรองเสียก่อน
	เจ็ดหน
ถ้าเขารักเราจริงเราเป็นหญิงควรระวังรอ	เกี่ยงให้เขาไปขอกับพ่อแม่ของตน...
...น้องเกิดมาเป็นกายเป็นสาวได้หนเดียว	จะจรจัดหัดเที่ยวเดี่ยวจะต้องหมองหม่น

(พราหม ศรีหรั่งไพโรจน์, เอกสารต้นฉบับลายมือ)

ญ. ถ้าได้ผัวดีก็จะได้มีสง่า	ถ้าผัวชั่วหยาบช้าต้องกินน้ำตามิเวน
ถ้าชายชั่วชายดีย่อมจะมีหลายชาย	บ้างชายนชายไร่บ้างเป็นชายเหลือเดน
บ้างชายปล้นชายปลอกชายหลอกกินเปล่า	ถ้าหลงเชื่อไม่มีเชาว์จะอื้อฉาวเสียเช่น...
...ถ้าเราจะหาความสุขต้องดูที่โสดโสด	ถ้าขึ้นเชอร์รับชดจะเสียสาวหมดเส้น

ทั้งรูปทรงจะซุบซิดเพราะเสียความบริสุทธิ์ มีแต่ทรงกับทรุดหน้าจะซุบเหมือนลิงเสน ถ้าหลงการมปลายล้นจะต้องสิ้นความอาลัย...

(พราหม ศรีหรั่งไพโรจน์, เอกสารตำราต้นฉบับลายมือ)

4.3 “ราวกับตัวขึ้นสวรรค์ชั้นไตรตรึงษ์” คนไทยมีทัศนะว่าการเสพสังวาสของ ชาย-หญิงเป็นพฤติกรรมที่สร้างความสุขให้แก่ทั้งสองฝ่าย

ในตำราสังวาสจึงมักพบสำนวน “สนุกดังได้เห็นสวรรค์ทั้งเป็นดินักแล” “ดังได้เห็นสวรรค์แลวิมานทั้งเป็นแล” (หลักการประเพณีฯ) “เสมือนหนึ่งพบหนทางสวรรค์ นิพพานแล” (ผูกนิพพานโลกีย์) วรรณคดีการแต่งของไทยมักจะกล่าวถึง “รสสังวาส” หลังจากพรรณนาบทอศรรย์เสมอ ดังที่ รัตนพล ชื่นคำได้เสนอไว้ในงานวิจัยว่า “มีทั้งที่กวีพรรณนายาวหลายคำกลอนและที่สั้นกระชับ โดยกวีมักเล่นคำว่า “ลิ้ม” เพื่อให้เห็นภาพความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ครั้งนั้นที่มีมากจนลิ้ม “สิ่งสำคัญอื่นๆ” เช่น พ่อแม่ พี่น้อง พี่เลี้ยง บ้านเมือง หน้าทีการงาน” ดังตัวอย่างจาก บทละครเรื่อง รามเกียรติ์ รัชกาลที่ 1 ที่กล่าวถึงความสุขของนางสีดาว่า

ข้า

๑ เมื่อนั้น

นางสีดาเน่งน้อยนวลหง

ได้ร่วมสังวาสพระหริวงศ์

พิศวงในรสฤดี

ลิ้มอายลิ้มองค์พระบิดุราช

ลิ้มฝูงองค์นางสาวศรี

ลิ้มทั้งสมเด็จพระชนนี

ลิ้มที่เคยเล่นภิรมยา

จงรักภักดีถึงชีวิต

ต่อพระจักรกฤษณ์นาถา

อิงแอบแนบองค์พระภัสดา

จนเวลารุ่งแสงทินกร ฯ

ฯ 6 คำ ฯ

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ รัชกาลที่ 1, 2553, น. 349)

รัตนพลยังตั้งข้อสังเกตว่ากวีมักกล่าวถึง “รสสังวาส” โดยให้น้าหนักที่ตัวละครฝ่ายหญิง ที่มีทั้ง “สุขเกษมเปรมปรีดิ์” “สมถวิลยินดี” “แสนสนิทพิศวาส” “แสนสนิทพิสมัย” อันเกิดจากความพึงพอใจสูงสุดเมื่อ “แรกรู้รสสังวาส”

ข้อสังเกตนี้ยืนยันได้จากคำกล่าวของนางอัปสร มเหสีเจ้าเชียงใหม่ในบท
เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน ที่ว่า

ยิ่งหนุ่มสาวคราวแรกภิรมย์รัก พอประจักษ์ได้เสียเป็นเมียผัว
มักหลงไหลคลั่งเคล้าเฝ้าพันพัว ราวกับตัวขึ้นสวรรค์ขึ้นไตรตรึงษ์
(เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณฯ, 2558, น. 669)

สำนวน “สุขเหมือนขึ้นสวรรค์” เป็นสำนวนเปรียบเทียบถึงสุดยอดของความ
บรมสุข ผู้แต่งตำรา หลักการประเวณีกับพระตำหนักขยักกลอนถึงกับยกขึ้นมาโปรย
เป็นบทขึ้นต้นและบทลงท้าย

สุขใดไม่เปรียบเท่า	สุขรัก
สวรรค์ลิบๆ หรือจัก	เปรียบแม่
ทุกข์เท่าทุกข์หัก	หายหมด เจียวแม่
ปลื้มอะไรไม่แพ้	เท่าปลื้มหนุ่มสาว

(ไขความลับวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์, 2561, น. 171)

เป็นการเน้นย้ำว่าความสุขทางเพศเป็นบรมสุขที่จะทำให้คลายความทุกข์ที่มีอยู่ เป็นความสุขที่เสมอภาคทั้งชายและหญิง หากมีปัญหาบกพร่องจำเป็นต้องมีการแก้ไขทั้งคู่ ตำรายาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ปรากฏในตำราเพศเพื่อแก้ไขปัญหของชายที่ “ลึงค์อ่อน” “ลึงค์ตาย” “ลึงค์สั้น” “ลึงค์เล็ก” และปัญหาของหญิงที่ “รูโหยนี้กว้าง ไม่กระชับ” “นมเหี่ยว”

ชนกพร พัวพัฒนกุล ได้ตั้งข้อสังเกตในงานวิจัยของเธอว่า “เนื้อหาที่เกี่ยวกับ **ความสุขทางเพศ (Sexual Pleasure)** เป็นประเด็นที่ไม่ได้รับความสนใจมากนักในปัจจุบัน โดยเฉพาะในระบบการศึกษา ในทางตรงกันข้ามกลับเน้นให้เห็นความเสี่ยง มุ่งให้หลีกเลี่ยงการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่างๆ ขณะที่ตำราหรือลักษณะจะนำเสนอมุมมองเรื่องเพศวิถีที่เป็นแง่บวกมากกว่า โดยนำเรื่องความสุขความรื่นรมย์ทางเพศรวมไว้ในการสื่อสารเรื่องเพศวิถีศึกษาด้วย”

4.4 “ผู้เขาคงสอนให้ผ่อนผัน” คนไทยมอบหน้าที่การสอนเรื่องเพศ ให้แก่ฝ่ายชาย

สามีเป็นผู้นำและเป็นผู้กระทำให้การรยามีความสุข หากสามีไม่สามารถทำให้ภรรยาถูกใจได้ การครองคู่ย่อมมีปัญหา ดังนั้นตำราเพศศาสตร์จึงมุ่งสอนชายสอนให้รู้ลักษณะหญิงประเภทต่างๆ เรียนรู้ลักษณะของอวัยวะต่างๆ ของหญิง เรียนรู้วิธีการเสพสังวาสด้วยท่าทางต่างๆ เพื่อจะทำให้หญิงพอใจและติดใจ ในตำรารัตนลักษณ์ของฤๅษีคามิน สรุปว่าที่หญิงมีชู้เพราะผัวไม่รู้จักใจของหญิงว่าชอบสังวาสท่าใด หญิงแต่ละคนชอบลีลาท่าสังวาสที่แตกต่างกัน หญิงชอบที่จะให้ชายสอนท่าสังวาสต่างๆ แต่ไม่บอกตรงๆ หากชายได้กระทำท่าต่างๆ ที่กล่าวถึงนี้ หญิงจะรักชายผู้นั้นจนตาย

ครั้นหัวใจหมาเกิดขึ้นมา มันชู้เนื้อผัว เพราะผัวมีรู้จักน้ำใจ
หญิง ลางหญิงพอใจม้าดีดกระโหลก ลางคนพอใจช้างลงท่า ลาง
คนพอใจตะเข้หนูเนื้อเรือ ลางคนพอใจงูเหลือมวิดน้ำในหนอง
ลางคนพอใจ เทวดาหอบฟาก ลางคนพอใจหลับตาเห็นตะวัน
ลางคนพอใจธรรณีไหว ส่องเสพทั้ง 13 ชายพึงรู้ด้วยประการดังนี้
อันน้ำใจหญิงมักพอใจทำท่าต่างๆ แต่ปากมียอก ถ้าชายใดกระทำ
ได้ดังกล่าวนี้นี้ หญิงรักจนตายแล

(ไขความลับวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์, 2561, น. 131)

ความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดของนางสีจันท์ที่ปรากฏในบทเสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน กลอนเสภาตอนนี้เป็นสำนวนครูแจ้ง ในฉบับหอพระสมุดฯ ตัดออกไป ภายหลังนำมาพิมพ์ใหม่ในหนังสือเสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณ์สามภาคและฉบับต่างสำนวน นางสีจันท์เล่าว่า ตอนแรกก็กลัว แต่หมีนหาญช่างฉอเลาะเอาใจ เมื่อได้ร่วมเสพสังวาสครั้งแรกแล้ว ครั้งต่อไปจะมาทำไหนดนางรับได้หมด

ยายของเจ้าพาเอาแม่ไปส่งตัว
 ตะแบกข้างฉางเอเลาะอเชาะครัน
 แก่ไม่หลับไม่นอนหอนตะบอย
 กลัวก็กลัวรักก็รักให้หนักใจ
 แม่เปิดห้องมิให้แกเข้าแกเผ่าตัน
 พอแกผลุดเข้าไปได้ในประตู
 ถึงจะมาทำโทษก็ไม่ทุกข์
 จะทำมาทำไรไม่กลัวเกรง
 เมื่อกำใหม่ใหม่ซ้ำชอกบอกลีครึ่ง
 สักสามวันก็จะกล้าเข้าหน้าก็
 ไม่ต้องเรียนต่อครูดอกจูง่าย
 ที่ยังเพิ่งสอนเย็บต้องเก็บเล่ม
 จงฟังคำแม่ว่าอย่าอวารถ

พอเข้าซิดคิดกลัวตัวออกสัน
 เผื่อว่าสารพันให้ตายใจ
 อีใจถอยนี้ก็ผ่อนหย่อนลงให้
 จนเหงื่อไหลหน้าหลังออกพรังพรู
 แก่ล้งกิดพันกลั่นทนเอาเครื่องคู่
 มันก็รู้ฤทธิ์กันเท่านั้นเอง
 กลัวจะรูกขึ้นโลดกระโดดเหยิง
 เหมือนนกเลงกำถั่วยั่วใจหัก
 ด้วยยังพึ่งกำถั่วกลัวแทงหนัก
 ถึงแทงหนักก็ไม่อือหือเอาตาม
 เหมือนอย่างเอาด้ายร้อยสนเข้ากันเข็ม
 พอรู้รสมดเล่มก็แล้วกัน
 ไปเกิดผิวเขาคงสอนให้ผ่อนผัน

(เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณฯ, 2558, น. 1096)

ในเพลงพื้นบ้าน แม่เพลงก็ยืนยันความคิดเดียวกันนี้ว่าเป็นหน้าที่ของฝ่ายชาย ดังบทเพลงลำตัด กลอนลอน ที่ร้องโต้ตอบโดยฝ่ายหญิงเป็นผู้ถามฝ่ายชาย ว่า

- (ช) ถิ่นน้องไม่เป็นก็ได้จะหัดเอาใหม่แม่สมัตร
- (ญ) เขาหัดกันด้วยหรือไ้เรื่องรักถามว่ามันมีกี่ฉากกี่ตอน
- (ช) มันไม่มากไม่มายแต่ต้องตามใจพี่บ้าง
- (ญ) มันมีกี่ทำที่ทางให้พี่ค่อยค่อยสังค่อยค่อยสอน
- (ช) มันมีบทรักบทโลมบทขมบทชื่น
- (ญ) ถามว่าบทอื่นอื่นจงบอกงามขึ้นฉันเสียก่อน
- (ช) บทที่สองมันต้องจูบแล้วต้องค่อยลุ่มค่อยคล่า
- (ญ) ถามว่าบทที่สามแกจงแนะนำให้แน่นอน
- (ช) ส่วนบทที่สามมันต้องขย้าขยี้
- (ญ) แต่ส่วนบทที่สี่ถามว่ามันมีอีกกี่ตอน

(ญ) ถามว่าบทที่สี่เล่าพ่อยอดสร้อยมันมีน้อยหรือมีมาก

(ข) บทนั้นมีคงไม่ยากมีเรื่องก็ลากขึ้นบนที่นอนฯ

(สิทธิพงศ์ พรหมรส, เอกสารตำราเพลงต้นฉบับลายมือพิบูล ดอกรัก, 2511)

4.5 แกลงลักษณะนาริคำมกิริโหร พิศระห์ของลัปลีเป็นที่โลน ท่ายให้โดนเหมือนว่าเปลื้องผ้าดู

ผู้จะเรียนเพียรทำจำสังเกต

สอบสวนเศษสัตว์ตั้งนี้เจ้า

ตำหรับนี้แม่อยู่อย่าดูเบา

อุส่าห์เล่าปนให้ขึ้นใจเอยฯ

ตำราเทศถูกจำกัดให้เรียนรู้เฉพาะชาย เพื่อให้ความรู้แก่ชาย สอนให้เรียนรู้ลักษณะท่าทางภายนอกและลักษณะอวัยวะเพศของชายและหญิง แต่ให้น้ำหนักกับอวัยวะเพศหญิงมากกว่า การทำนายลักษณะของอวัยวะต่างๆ ว่าดีหรือร้ายเป็นเรื่องของการสังเกตที่สอนสั่งสมกันมา ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีคำนวณแบบเศษเป็น การทำนายโดยใช้วันเดือนปีเกิด ผู้จะใช้ตำรานี้ต้อง “อุส่าห์เล่าปนให้ขึ้นใจเอยฯ” เพื่อที่จะ “ท่ายให้โดนเหมือนว่าเปลื้องผ้าดู” และ “จะให้รู้ในชั้นเชิงแห่งแม่หญิงทั้งปวง” (ตำรานรลักษณ์ฤๅษิกามิน) ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์สูงสุด คือ ใช้เพื่อให้หญิงหลงรักตนผู้เดียว จะได้ไม่มีชายอื่น “เหตุดังนั้นจึงพระอาจารย์พระราชาขุมารไปเรียนศิลปศาสตร์ในการโลกีย์ จึงได้ประเพณีดีแลชั่วแล้วจึงได้พระตำหรับทั้งเวทมนตร์คาถา สำหรับได้รักษาโรคสิ่งใดให้หญิงรักมิวายคิดแล มิให้มีคู่แล” (หลักการประเพณีฯ)

นอกจากจะให้อ่านเฉพาะชายแล้ว ยังเป็นชายที่ต้องรู้หนังสือ รู้การใช้กลอักษรเพราะมีการใช้รหัสลับปิดบังตัวอักษรบางคำ ต้องรู้ตำราโหราศาสตร์เพราะต้องคำนวณเทพหรือกามจร ฤกษ์ ยาม ทิศ ดังนั้นชายที่จะสามารถอ่านตำรานี้ได้แต่เดิมคงมีเฉพาะชายชั้นสูง โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์ซึ่งมีพระสนมเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งตำรานรลักษณ์และตำราสังวาส ถึงแม้ในศิลปศาสตร์ 18 ประการ วิชาที่พระมหากษัตริย์ต้องเรียนรู้จะไม่มีกามศาสตร์รวมอยู่ด้วยก็ตาม

ตัวอย่างจากรวรรณคดีที่แสดงให้เห็นว่า พระมหากษัตริย์ได้เรียนรู้ตำรานรลักษณ์เพื่อใช้คัดเลือกผู้หญิง คือ บทเสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน ตอนพระพันวษา

คุณลักษณะของนางสร้อยทองและสร้อยฟ้า เพื่อตัดไว้เป็นพระสนม ทั้งคู่เป็นนางกำนัล นางสร้อยทองเป็นพระธิดาของกำนัลยี่ล้นช้างมีมารยาทสงบบเสียม ส่วนนางสร้อยฟ้าพระธิดาของพระเจ้าเชียงใหม่มีจริตกิริยากระตุงกระตัง หูตาแพรวพราวแบบนางละคร เอวกลม ริมฝีปากบาง ลูกคางกลมบอกให้รู้ว่า เป็นคนเจ้าคารม ทำทางแสนงอน

ครานั้นพระองค์ผู้ทรงเดช
นำชมสมเป็นราชบุตรี
พินิจทรงสร้อยทองละอองพัศตร์
ละมุนละม่อมพร้อมพริ้งทุกสิ่งอัน
ดูสงบบเสียมงามทราชมสวาท
กระนั้นหรือจะมีลือในแดนลาว
แล้วผินพัศตร์มาพิศเจ้าสร้อยฟ้า
ทำทางท่วงทีก็ดีจริง
หูตากลอกกลมคมคายเหลือ
จะเปรียบก็เหมือนอย่างนางละคร
เพราพริ้งเพรียวเหลือดังเรือแข่ง
ดูริมฝีปากบางลูกคางกลม
ถ้าเป็นมาก็มาขึ้นระวาง
ถึงจะผูกเครื่องทองเป็นรองทรง
สร้อยทองลูกของเจ้าล้านช้าง
แต่ช้างนางสร้อยฟ้าดูน่ากลัว
จะเอาไว้เป็นช้างระวางใน
ก็นึกกลัวตัวแก่ไม่แน่นอน

ทอดพระเนตรรูปทรงทั้งสองศรี
ท่วงทีคนละอย่างดูต่างกัน
นรลักษณ์งามเลิศเจิดจัน
สมเป็นขวัญของประเทศเขตลาวกา
มารยาทสนิทสนมสมเป็นสาว
จนเชียงใหม่ได้ข่าวมาช่วงชิง
ดูจริตกิริยากระตุงกระตัง
จะเสียวอยู่แต่สักสิ่งด้วยรายอน
พิศแล้วเบื่อดูได้แต่ร้อนรอน
งามมออ่อนแอ้นบั้นเอวกลม
กล้องแก้งพายจิบก็เจียนล้ม
เห็นลาดเลาเจ้าคารมเป็นมันคง
ถ้าเป็นช้างก็ช้างอย่างต้องประสงค์
ถ้าคนขี่ไม่ประจคงเจ็บตัว
ยศอย่างมารยาทจะยังชั่ว
กระซิบตรัสแก่เจ้าขรรค์วรรณ...
ลองใจขบขี่ดูทีก่อน
หรือจะควมผันผวนประการใด

พระพันวษาตัดสินพระทัยลำบากเพราะงดงามพอๆ กัน จึงถามขรรค์วรรณ
เจ้าขรรค์วรรณฟังแล้วเข้าใจจึงตอบว่า

นางสร้อยทองต้องลักษณะนัก
แต่สร้อยฟ้าดูจริตกระบิดกระบวน
ดูท่าทางอย่างเรือต้องระลอก
กระหม่อมจันเกรงจะขัดพระธรรมา
ถึงแม้ว่ารูปทรงส่งสัญญาณ
จะเป็นเครื่องอภิวรรณพระทัย
ไม่เหมือนนางสร้อยทองผ่องศรี
ดูท่วงทีกริยานั้นสมทรง

นรลักษณ์งามดีถ้วน

เห็นไม่ควรที่จะเคียงพระบาท
กลับกลอกกลิ้งกลมคมหนักหนา
เหมือนทรงม้าที่พยศต้องกดไว้
จะโปรดปรานก็ไม่หย่อนผ่อนลงได้
มิให้เบิกบานสำราญองค์
นั้นควรที่ยกย่องต้องประสงค์
ควรรองบาทบงสุ์พระทรงชัย

(เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณฯ, 2558, น. 780-781)

ตอนเดียวกันนี้ในสำนวนของครูแจ้ง พระพันวษายังได้เปรียบเทียบนางศรีมาลา กับนางสร้อยฟ้าซึ่งจะเข้าพิธีแต่งงานกับพระไวยว่า

พระองค์ทรงเดชทอดพระเนตรเห็นศรีมาลา กิริยาจริตสนิทสนม

หุตาติจะตายไม่คายคม

อีสร้อยฟ้าเป็นลาวชาวสะอาด

อีศรีมาลาสองสีดีลึกซึ้ง

อีสร้อยฟ้านั้นทำนองอย่างจีนสร้าง

ถ้าจะดูอีสร้อยฟ้าอย่าเข้าชิด

ไหลผายท้ายกลมดั่งแกลังกลิ้ง

ถ้าผาดผาดดูแต่ไกลใครไม่ถึง

ยิ่งพิศก็ยิ่งฟังจะพอพิศ

อีศรีมาลานั้นท่าทางดั่งอังกฤษ

ถ้าลงพิศแล้วก็แพ้ศรีมาลา

(เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณฯ, 2558, น. 1325)

ลักษณะเด่นของนางศรีมาลา คือ ไหลผายท้ายกลม ผิวสองสีแบบสาวสยาม ตาสงบนิ่ง จริตกริยาเรียบร้อยจึงเปรียบเทียบกับสาวอังกฤษ เป็นนางงามพิศ คือ ยิ่งพิศจะยิ่งเห็นความงาม ส่วนนางสร้อยฟ้าผิวขาว หุตาตามกายเหมือนสาวจีน เป็นนางงามผาด คือมองแวบแรกจะเด่นเตะตา เหมือนสาวจีน

ดังกล่าวในตอนต้นแล้วว่าในสังคมไทยเรื่องเพศเป็นความรู้ที่จำกัดไว้เฉพาะชาย โดยเฉพาะทำสังวาสต่างๆ ดังนั้น จึงพบการตอบโต้หรือปฏิกิริยาของฝ่ายหญิงในเพลงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่เปิดให้ฝ่ายหญิงแสดงความเห็นในเรื่องเพศได้ (ซึ่งจะไม่พบในวรรณคดีของราชสำนัก) การตอบโต้จากฝ่ายหญิงแสดงว่าทำต่างๆ เหล่านั้น

เป็นแค่คำอวดอ้างของฝ่ายชายที่คิดจินตนาการไปเอง ดังตัวอย่าง ลำตัดของแม่จินตนา ทับมี ร้องโต้ตอบพ่อเพลงที่โอ้อวดตนเองรู้จักทำสังวาสต่างๆ

หญิง... แกคุยว่าเด่นอวดดี ว่ามีวิธีหลายท่า ทำทศกัณฐ์โศกา
หรือว่าอีท่าหงส์ร่อน ทำทศกัณฐ์ลุยหล่ม ทำหนุมานขย่มตอ
ทำเขียดลอยบ่อหรือทำหูกคอปลาช่อน กะไธ่ตัวชู้ตอก จะทำ
ออกอวดอ้าง ไธ่แมงกะซอนจะสู้ช้าง เตี้ยวแม่ขว้างเสียด้วยซอน
(ประจัน ฉะอ้อน และสุชิน ทับมี, เอกสารสมุดลำตัดของสะอาด, 2507)

- 4.6 เป็น(สาว)น้อยร้อยช้อย่าฟังอ่าน จะรำคาญรำคดีหาดีไม่
เป็นที่บาดหูตลุ(ใจ) เพราะคำไม่สู้สวยเรื่องห่วยดี
(ตำราสัญลักษณ์ฉบับฤๅษีกำมิน)

แม้ว่าคนไทยจะยอมรับว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องของธรรมชาติ แต่ไม่ใช่เรื่องที่จะพูดหรือเปิดเผยได้อย่างอิสระเสรีในทุกโอกาส เพราะคำ “ไม่สู้สวย” ซึ่งสังคมถือว่าเป็นคำหยาบ แสดงว่า คำศัพท์เรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีกาลเทศะในการใช้ ในการแสดงของชาวบ้านและในพิธีกรรมบางอย่าง เช่นพิธีกรรมเพื่อความอุดมสมบูรณ์ซึ่งสืบเนื่องมาจากความเชื่อดั้งเดิม เวลาที่ชาวสวนจะปลูกกล้วยจะต้องกระแทกหน่อกล้วยแรงๆ ลงในหลุมและกล่าวคำหยาบเรื่องเพศ เพลงปรบไกรร้องแสบนั้นก็เต็มไปด้วยคำหยาบเรื่องเพศ เป็นข้อยกเว้นที่สังคมยอมรับให้พูดได้ในขณะนั้น ณ สถานที่นั้น

บทประโตตอบเรื่องเพศที่มีอยู่มากในเพลงพื้นบ้านนั้น พ่อเพลงรุ่นก่อน เช่น นายบัวเผื่อน โพรภักตร์ นายไสว วงษ์งามเคยให้สัมภาษณ์ว่า จุดประสงค์ของการเล่นเพลงหาได้เน้นหนักที่ตรงดักันด้วยเรื่องหยาบๆ ไม่ จุดสำคัญอยู่ที่การใช้ไหวพริบแก้คำกล่าวของอีกฝ่ายหนึ่งให้ตกอย่างทันที่ทันควันและมีเหตุผลเพียงพอต่างหาก (เอนก นาวิกมูล, 2526, น. 26) ดังตัวอย่างตับเพลงรักของนายบัวเผื่อน

ชาย - เมื่อยามสุขรู้สึก ขอให้รักดูหน่อย ถ้าอยู่เรียงเรียบร้อย ไม่ต้องทุกข์อะไร
มันจะจนหรือยาก ถึงลำบากไม่ต้องบ่น พี่เกิดมาเป็นคน พี่ไม่ต้องง้อใคร

จะซื้อของใส่หาม เดินเข้าไปสักประเดี๋ยว เรียกซื้อกันออกเกรียว ไม่รู้จะขายให้กับใคร
 พอได้เงินใส่กระเป๋า เดินเข้ามาหาเมีย มาซื้อมาคิดดอกระเบี้ยว พี่ได้แบ่งกัมาหลายใบ
 ให้น้องแม่แบมือรับ คอยนับแต่ธนบัตร พี่จะเป็นคนหาธู้อามาให้
 หูึง - เขาว่าคารมชายมีหลายชั้น เปรียบเหมือนกังหัน ฉันจะบอกให้
 มันแต่่งลั่นแต่่งลม ให้หูึงซม่นึกชอบ ตามแบบระบอบ ซักเรื่องมารบายน
 อดว่าเป็นคนดีเศรษฐีเงินทอง ซักนำทำนอง มีมาหลายนัย
 ถ้าใครปลานปล้มลิ้มตัว นึกว่าได้ผัวอาเสีย ถ้ากลายเป็นอาเหี้ย จะต้องไปนั่งร้องไห้
 (เอนก นาวิกมูล, 2526, น. 29, 34-35)

อีกอย่างหนึ่ง การใช้มุขตลกในการเล่นเพลง ทั้งตลกคำพูดและตลกท่าทาง ซึ่งเป็นหัวใจของการแสดงพื้นบ้านก็เป็นวิธีการที่ช่วยเบี่ยงความรู้สึก “บาดหู” ให้ลดลง อีกด้วย (สุกัญญา สุจนายา, 2556, น. 158) ในตอนท้ายของการเล่นเพลงพื้นบ้าน เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว จึงต้องมีชนบการร้องขอภัยผู้เล่นและผู้ชมหากได้กล่าวคำไม่สุภาพหรือกล่าวคำล่วงเกินผู้แสดงอาวโส

4.7 ตำราเทศศาสตร์เป็นวรรณกรรมที่ใช้อ่านเฉพาะกลุ่ม ไม่ต้องการเผยแพร่สู่บุคคลทั่วไป

จึงพบการใช้หลายวิธีการเพื่ออำพรางเนื้อหา ได้แก่

ก. การใช้รหัสอักษร รหัสอักษรหรือการอำพรางข้อความโดยใช้อักษรหนึ่งแทนอักษรอีกตัว ตลอดจนการสลับตำแหน่งทางอักษรวิธีอย่างเป็นระบบเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการเขียนหนังสือลับของคนไทย จุดมุ่งหมายเพื่อปกปิดวิชามิให้เป็นของสาธารณะ พบมากในตำรายา

พระตำรับยาแก้กล่อนโดยพิสดาร และตำรานรลักษณ์ของฤๅษีคามินใช้รหัสอักษรเพื่ออำพรางข้อความสำคัญบางส่วนในตัวบท รหัสที่ปรากฏ ได้แก่ อักษรเลข (ใช้ตัวเลขแทนรูปสระ) และฟองหูช้าง (ใช้ตัวเลขและจุดฟองไขปลาแทนพยัญชนะ) เช่น ข 9 อ่านว่า ขา หรือ 2 ยนี้ อ่านว่า โยนี้ เป็นต้น รหัสทั้งสองมักปรากฏอยู่ร่วมกัน กล่าวคือเขียนพยัญชนะด้วยรหัสฟองหูช้างและเขียนสระด้วย

รหัสอักษรเลข ในตำราดังกล่าวพบรวมมากกว่าหนึ่งร้อยคำ ไม่พบการเข้ารหัสทั้งประโยค หากแต่เข้ารหัสเฉพาะคำหรือข้อความสำคัญในประโยคนั้นๆ ประปนไปกับข้อความที่ไม่ได้เข้ารหัส ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความคร่าวๆ ของแต่ละประโยคได้ หากแต่คำสำคัญหรือวลีสำคัญจะถูกอำพรางไว้ด้วยรหัส หากไม่ถอดรหัสดีก่อนจะไม่สามารถอ่านเอาความได้อย่างทะลุปรุโปร่ง (ดูเพิ่มเติมใน พิระ พนารัตน์ “อธิบายรหัสอักษรจากตำราเทศศาสตร์” ใน *ไขความลับวรรณกรรมตำราเทศศาสตร์*, 2561, น. 31-40)

ข. การเลือกใช้ศัพท์ ศัพท์ว่าด้วยอวัยวะเพศและการสังวาส ตำราแต่ละเล่มจะใช้ไม่เหมือนกัน ตำราที่เป็นตัวเขียนส่วนใหญ่เลือกใช้คำศัพท์บาลีแทน นิยมใช้โยนีแทนอวัยวะเพศหญิง ใช้ *ลึงค์ องคชาต* *พินทุ* หรือ *พินธุ* แทนอวัยวะเพศชาย ใช้ *สมโยค* แทนการร่วมเพศ ความนิยมใช้ภาษาบาลีเพราะสังคมไทยถือว่าเป็นภาษาชั้นสูง เป็นภาษาของผู้รู้หนังสือ ผ่านการบวชเรียนมาแล้วสอดคล้องกับความเห็นของ วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์ (2536, น. 30) ที่ว่า การแสดงความสุภาพวิธิการหนึ่งคือแสดงออกโดยการเลือกใช้คำในภาษา เช่น ใช้คำยืมจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร วัชรราชาศัพท์เพราะถือเป็นคำชั้นสูง

สิทธิการิยะ ถ้าบุรุษผู้ใด จะเซยชมหญิงให้รู้จักลักษณะ
ดังนี้เสียก่อน ถ้าหญิงขาวให้จับที่กระหม่อม ถ้าหญิงดำ ให้จับที่
หน้าผาก ถ้าหญิงดำแดง ให้จับหรือจับที่อก เมื่อจะ **สมโยค** ให้เอา
มือจับที่กามอยู่แล้ว จึงวาง **พินธุ** เข้าไป แล้วจับเกล้ามัน เสดกมือจับ
กาม อยู่ที่ไหนให้จับที่นั่น

ตำราเทศศาสตร์ได้แพร่หลายสู่ประชาชนทั่วไปหลังนำไปพิมพ์เป็นเล่ม หนังสือแต่ยังเผยแพร่อยู่ในวงจำกัด เช่น *หลักการประเวณีกับพระตำรับกษัยกล่อน* ไม่ปรากฏโรงพิมพ์และปีที่พิมพ์ มีเนื้อหาเหมือนกับ *พระตำหรับยาแก้กล่อนโดยพิสดาร* แต่ปรับปรุงแก้ไขภาษาให้ละเมียดขึ้นดังเปลี่ยนคำว่า *ลึงค์* แทนควย จะร่วมแทนจะเอา หญิงคนชั่ว แทนหญิงดอกทอง

ตัวอย่าง พระตำหรับยาแก้กล่อนโดยพิสดาร

ถ้าชายใดควยลูกมิได้คัดเตงเอาไม่สู้กระชับ ท่านให้เอากายาน 1 น้ำผึ้งรวง 1... ยาทั้งนี้บดให้ละเอียดกวนด้วยกันกับน้ำมันเปรี๊ยะพะโค (คือน้ำมันไขข้อวัว) เมื่อเวลาจะเอานั้น เอามาละลายน้ำมันหอมทาควยลูกคัดเตงแข็งดีนักแล ถึงหญิงนั้นจะมีผิวสีกพันคนก็มีรักเท่าเราแล ถ้าเป็นหญิงดอกทองก็ต้องมาหาเราเอาเปล่าๆ เนื่องจากไม่ต้องเสียเงินเลยแล

ตัวอย่าง หลักการประเพณีกับพระตำรับกษัยกล่อน

ถ้าชายใดลึงค์ลูกมิได้คัดเตงเอาไม่สู้กระชับ ท่านให้เอากายาน 1 น้ำผึ้งรวง 1... ยาทั้งนี้บดให้ละเอียดกวนด้วยกันกับน้ำมันเปรี๊ยะพะโค (คือน้ำมันไขข้อวัว) เมื่อเวลาจะร่วมให้ละลายน้ำมันหอมทาลึงค์ลูกคัดเตงแข็งดีนักแล หญิงนั้นจะมีผิวสีกพันคนก็มีรักเท่าเราแล ถ้าเป็นหญิงชั้วก็ต้องมาให้เราร่วมเปล่าๆ โดยไม่ต้องเสียเงินเลย"

ตรงกันข้ามกับหนังสือที่พิมพ์ในสมัยหลังรัชกาลที่ 7 เช่น พระตำราบายบ้าน ซึ่งปรับมาจาก หลักการประเพณีกับพระกษัยกล่อน แต่ใช้คำไทยแบบภาษาพูดของชาวบ้าน เพื่อให้คนส่วนใหญ่เข้าใจได้ง่าย แต่ในอีกแง่หนึ่งก็หมิ่นเหม่ต่อการนำมาพิมพ์เผยแพร่แบบปกติ

ตัวอย่าง อธิบายท่าสังวาส ใน หลักการประเพณีกับพระตำหรับกษัยกล่อน
ท่าที่ 59

ชายยืนตัวตรง บั้นลึงค์ให้ลูกชี่ อุ้มหญิงหันหน้าเข้าหากัน มือซ้อนตะโพกหญิงขึ้นให้พอดีกับลึงค์ ให้หญิงเอาขาโอบรอบเอวชาย แล้วจับลึงค์ใส่โยนี ชายสอดตะโพกหญิง กดเข้าจนลึงค์เข้ามิด แล้วค่อยๆ ก้าวเดินไป กิริยาที่เดินนั้น ทำให้กระเด้าก้นในตัวเสร็จ ยิ่งเดินเร็วก็ยิ่งกระเด้าถี่เข้า สนุกมากจนอดกลั้นน้ำกามไว้ไม่ได้ ในท่างี้ ควรหาหญิงรูปร่างเล็กๆ พอชายอุ้มได้ถนัด จึงจะสังวาสท่างี้ได้ดีแล

ตัวอย่าง อธิบายทำสังวาสเดียวกัน ใน พระตำรามวยบ้าน
เพลงที่ 19

ชายยืนตรงบันควยให้ลูกชู้ อุ่มหญิงหันหน้าหากัน มือ
ซ่อนตะโพกหญิงขึ้นให้โยนีพอดีกับลึงค์ ให้หญิงเอาขาโอบรอบ
เอวชาย และจับลึงค์ดันเข้าโยนี ชายกอดตะโพกกดเข้าจนลึงค์มิด
อยู่ในรูหีแล้วค่อยก้าวเดินไป กิริยาที่เดินนั้นทำให้กระเด้ากันใน
ตัวเองยิ่งเดินเร็วเท่าไรยิ่งกระเด้าถี่ขึ้นเท่านั้น สนุกจนอดกลั้นน้ำ
ด้วยกันไม่ได้ หญิงรูปร่างเล็ก ๆ พอชายอุมได้ถนัดจึงจะเย่อเพลง
นี้ได้

ค. การใช้ความเปรียบ ตำราเทศศาสตร์นิยมใช้ความเปรียบแบบอุปมา
เมื่ออธิบายรูปลักษณะของอวัยวะ ส่วนใหญ่เป็นความเปรียบที่เกี่ยวกับธรรมชาติทั้ง
พืชและสัตว์ ไม่นิยมใช้สัญลักษณ์

ใน *ผูกนิพนพานโลภีย* แบ่งลักษณะของอวัยวะเพศชายเป็น 3 แบบ โดยใช้
การเปรียบเทียบกับรูปลักษณะของดอกบัว อวัยวะเพศของวัวและอวัยวะเพศของม้า

๑ ถ้าผู้ใดลึงค์ดังดอกบัวมีบุญนักหนาแล ฯ ถ้าผู้ใดลึงค์ดัง

งัวมักเล่นชู้นักแล ฯ

ถ้าผู้ใดลึงค์ดังม้ามีเมียถึงสองคน มักเล่นชู้นักแล ฯ

(ไขความลับวรรณกรรมตำราเทศศาสตร์, 2561, น. 159)

แบ่งอวัยวะเพศหญิงเป็น 8 แบบ โดยเปรียบเทียบกับรูปลักษณะของใบพลู
กระดองเต่าหับ กะลาคว่ำ กีบกวาง โคนขวานเฉาะ ไข่เป็ด หอยโข่ง และเสมา

4.8 คนไทยไม่ชอบพูดเรื่องเพศแบบตรงไปตรงมา แต่นิยมใช้ภาษาที่มีชั้นเชิง

เช่น ใช้ความเปรียบ ใช้คำพวน ใช้สำนวนสองแง่สองงาม และใช้สัญลักษณ์
ดังพบในการเล่นเพลงพื้นบ้านและในวรรณคดี

ในการเล่นเพลงพื้นบ้านภาคกลาง พ่อเพลงแม่เพลงใช้การเปรียบเทียบ อวัยวะเพศชายและหญิงกับสิ่งรอบตัว บางครั้งก็เปรียบกับสิ่งคู่กัน เช่น กล้วยกับหรีด ปลาไหลกับรูปลาไหล สากกับครก หมากกับพลู ฯลฯ บั้วฉั่น สุพรรณยศตั้งข้อสังเกตในงานวิจัยว่าความเปรียบเกี่ยวกับอวัยวะเพศที่พบมากที่สุดคือ ความเปรียบที่เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ ความเปรียบที่เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ใช้เฉพาะกับอวัยวะเพศหญิงเท่านั้น ส่วนความเปรียบเกี่ยวกับการสังวาสนิยมใช้การเปรียบเทียบกับกิจกรรมต่างๆ ของคนและสัตว์ เช่น การพายเรือ การไถนา การฉิดยา การเล่นหยอดหลุม การชักว่าว กิริยาอาการของสัตว์ เช่น จระเข้กับดาน เขียดลอยบ่อ กระต่ายหมอบ ฯลฯ **ความเปรียบแบบอุปลักษณ์ที่แสดงกิริยาอาการของสัตว์ดังกล่าวยังพ้องกับชื่อทำสังวาสในวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์อีกด้วย** แสดงว่าตำราสังวาสที่เขียนในสมุดไทยน่าจะเป็นที่รับรู้ของชาวบ้านเช่นกัน

การใช้ภาษาแบบชั้นเชิงที่พบมากที่สุดในการเล่นเพลงพื้นบ้าน คือการใช้ **กลอนสองแฉ่งสองงาม** หรือกลอนที่มีความหมายหลายนัย ดังตัวอย่างกลอนเพลงเรือของแม่ขวัญใจ ศรีประจันต์ ที่ว่า

พี่เหมือนแมลงภู่เที่ยวได้วู้บีนวอน	วันนี้มาเจอเกสรดอกไม้นี้
ให้แม่แย้มกลีบในขยายกลีบนอก	จะขอดมสักดอกได้ไหม
...ให้แม่แย้มเกสร	แล้วพี่จะได้หย่อนเหล็กใน
ให้พี่หย่อนสักรูปพี่จะได้กลับคืนไป	นะแม่คนเป็นนายเอ๋ยคนเอ๋ย

(ไขความลับวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์, 2561, น. 249)

เพลงอีแซว ดับหมา พ่อเพลงใช้สัญลักษณ์หมาไทยแทนอวัยวะเพศชาย

หมาไทยเขี้ยวโชน	เขี้ยวอยู่โคนไผ่ต้น
แต่ปลายเขี้ยวมีขัน	แต่กกเขี้ยวมีไข่
เขี้ยวไม่ใหญ่ไม่โต	เท่าด้ามมีดโต้ปลายตุ้
แต่ปลายเขี้ยวมีรู	สำหรับไว้พ่นน้ำลาย
ถ้ามันกัดใครเข้า	เลือดขาวต้องออก
แต่มันไม่ไหลออกข้างนอก	มันไหลสวนเข้าข้างใน

(ข้าม หอมจันทร์, เอกสารตำราเพลงต้นฉบับลายมือ)

ในวรรณคดีไทย กวีนิยมใช้สัญลักษณ์ใน “บทอัครจรย” สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเพศชายส่วนใหญ่เป็นแมลงหรือสัตว์ เช่น ปลาช่อน นาค มังกร ลำเรือ ขณะที่สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเพศหญิงนิยมใช้ดอกไม้ แหล่งน้ำ (สระ คลอง อ่าว ตม) แสดงให้เห็นศิลปะการประพันธ์ที่ซ่อนเนื้อหาเมื่อกล่าวถึงอวัยวะเพศ น้ำกาม และการร่วมเพศ ผู้อ่านต้องตีความสัญลักษณ์ชั้นหนึ่งก่อนจึงจะเข้าใจความหมาย

ตัวอย่างจากบทละครเรื่องอิเหนา รัชกาลที่ 2 ตอนอิเหนาได้นางจินตะหรา

อัครจรยบันดาลไหวหวาด	อสนีกำปั่นนาทคะนองสาย
เปรี้ยวเปรี้ยวเสียงสนั่นแลบพราย	พระพิรุณโปรยปรายอายละออง
ผกาแก้วโกสมปทุมมลาย	ก็แบ่งบานรับแสงสุริยส่อง
แมลงภู่มึ้งภูมรินทอง	ร่อนร่อนเชยรสสุมาลี
สองกษัตริย์เกษมสันต์หรรษา	ดังได้ผ่านเมืองฟ้าราศี
สมหวังดังถวิลยินดี	อยู่ในแท่นที่ไสยา

(บทละครเรื่องอิเหนา รัชกาลที่ 2, 2546, น. 154)

ตัวอย่างจากเสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน ตอนพลายงามได้นางศรีมาลา

ทั้งหนุ่มสาวคราวแรกภิรมย์รัก	ไม่ประจักษ์เสนหามาแต่ก่อน
กำเริบรักเหลือทนทวนร้อน	พอร่วมหมอนก็เห็นเป็นอัครจรย
เหมือนเกิดพายุกล้ามาเป็นคลื่น	ครั้นครั้นฟ้าร้องก้องสนั่น
พอฟ้าแลบแปลบเปรี้ยงลงทันควัน	สะเทือนแผ่นดินฟ้าจลาจล
นทีดีฟองนองฝั่งฝ้า	ท้องฟ้าโปรยปรายด้วยสายฝน
โลกธาตุหวาดไหวในกมล	ทั้งสองคนรกรักประจักษ์ใจ

(เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน ฉบับสมบุญฯ, 2558, น. 650)

4.9 การสังวาสมิใช่พฤติกรรมปกติเพื่อความสุขเท่านั้น แต่ยังเป็นเสมือนพิธีกรรมเพื่อความมั่นคงของครอบครัวและรัฐ เพราะจุดประสงค์สำคัญคือต้องการทายาทที่ดี

ตำราเพศศาสตร์แสดงให้เห็นว่านอกจากชนชั้นปกครองจะเลือกลักษณะภายนอกหรือนรลักษณ์ของหญิงคู่สังวาสแล้ว การเลือกวันเวลาทำการสังวาสก็มีความสำคัญยิ่ง ต้องดูฤกษ์ยาม กามจร (เวลาที่หญิงมีความกระสันสูงสุด) และทำสังวาสที่เหมาะสมกับสรีระของคู่เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะได้ทายาทที่ดีในการเสพสังวาสครั้งนั้นๆ ตำราเพศศาสตร์จึงได้ถูกนำมาใช้เป็นคู่มือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

5. สรุป

แม้ว่าวรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ของไทยจะได้รับต้นเค้าจากตำรากามศาสตร์ของอินเดียและนรลักษณ์ศาสตร์ของจีน แต่ได้ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมทางเพศของสังคมไทย จึงเป็นตำราที่สร้างสรรค์จากความคิด ความเชื่อ การให้ความหมายและการปฏิบัติในเรื่องเพศของคนไทยในอดีต สะท้อนให้เห็นค่านิยมและทัศนคติเรื่องเพศที่ยังคงฝังลึกอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน มีผู้กล่าวว่าสังคมไทยเป็น “สังคมปากว่าตาขยิบในเรื่องเพศ” เรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม ที่ไม่ควรพูดในที่สาธารณะ แต่ในทางปฏิบัติกลับให้เสรีภาพเรื่องเพศมากจนเกิดปัญหาสังคม ทั้งการทำแท้งของวัยรุ่น การหย่าร้างของคู่สมรส อาชญากรรมทางเพศต่างๆ การแก้ไขปัญหาเรื่องเพศในสังคมไทยปัจจุบันจึงจำเป็นต้องเข้าใจทัศนคติเรื่องเพศของคนไทยให้รอบด้าน

รายการอ้างอิง

- จดหมายเหตุ ลา ลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2557).
(สันต์ ท. โกมลบุตร, ผู้แปล). นนทบุรี: ศรีปัญญา.
- ข้าม หอมจันทร์. เอกสารตำราเพลงต้นฉบับลายมือ.
- เซอร์ จอห์น เบาว์ริง. (2547). ราชอาณาจักรและราษฎรสยามเล่ม 1. (The Kingdom and People of Siam). ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และกัณฐิกา ศรีอุดม, (บ.ก.), กรุงเทพฯ: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย.
- ถาวร ลิกขโกศล. (2558). เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผนฉบับสมบูรณ์ สามภาค และฉบับต่างสำนวน เล่ม 1 และเล่ม 2. กรุงเทพฯ: ตถาตา.
- ปาลเลกัวซ์. (2520). เล่าเรื่องกรุงสยาม (Description du Royaume Thai ou Siam) (พิมพ์ครั้งที่ 2). (สันต์ ท.โกมลบุตร, ผู้แปล). พระนคร: ก้าวหน้า.
- ประจัน ฉะอ้อน และสุชิน ทับมี. (2507). เอกสารสมุดสำคัญของเสียด.
- ประถมจินดา เล่ม 1, เล่ม 3. มหาโชติรัตน์ เล่ม 2, เล่ม 3. (2542). ใน ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง สมัยรัชกาลที่ 5. คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารจดหมายเหตุในคณะอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542.
- โปรแกรมพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 11 หน้า 92. สืบค้นจาก <http://www.84000.org>.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- พระยาแพทยพงศสาธุธาธิบดี. (2547). ตำราแพทย์ตำบล. ใน หกในหนึ่ง.
(วิชัย อภัยสุวรรณ, ผู้รวบรวม), กรุงเทพฯ: ชมรมธรรมชาติศึกษา.
- พราหม ศรีหรั่งไพโรจน์. เอกสารตำราต้นฉบับลายมือ.
- พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์. (2542, 29 กรกฎาคม-4 สิงหาคม). ศาสตร์ของการมีความสุขด้วยตัวเอง. เนชั่นสุดสัปดาห์ 8, 370.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (2553). บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. (2546). บทละครเรื่องอิเหนา (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

แพทยศาสตร์สงเคราะห์: ภูมิปัญญาทางการแพทย์และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ.

(2542). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2536). ความสุภาพในภาษาไทยกรุงเทพฯ. ใน เพ็ญศรี ดูก
และคณะ, (บ.ก.), *วัฒนธรรมพื้นบ้าน: ภาษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิทธิพงศ์ พรหมรส. (2511). *เอกสารตำราเพลงต้นฉบับลายมือพิกุล ดอกรัก*.

สุกัญญา สุจนายา, บรรณธิการ. (2561). *ไขความลับวรรณกรรมตำราเทศศาสตร์*.
นครปฐม: โครงการวิจัยเรื่อง “ตำราวรรณกรรมเทศศาสตร์ของคนไทยภาคกลาง:
ไขความลับเป็นความรู้” คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุกัญญา สุจนายา. (2556). *วรรณกรรมมุขปาฐะ*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอนก นาวิกมูล. (2526). *บทเรียนเพลงน้อย*. (เอกสารอัดสำเนา).

Revised: September 4, 2019

Received: December 4, 2019

Accepted: December 13, 2019